

Ο Μητροπολίτης Σουηδίας Κλεόπας συμπροσευχόμενος με τους Skolt Sámi

[Οικουμενικό Πατριαρχείο](#) / [Μητροπόλεις Οικουμενικού Θρόνου](#)

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Σουηδίας και πάσης Σκανδιναυίας κ. Κλεόπας, εκπροσωπώντας την Α. Θ. Παναγιότητα, τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο, μετέβη στις πόλεις Sevettijärvi της Φινλανδίας και Kirkenes της Νορβηγίας, από την Τετάρτη, 21 Αυγούστου, έως την Δευτέρα, 26 Αυγούστου 2024, για να συμμετάσχει στους εορτασμούς και τις εκδηλώσεις μνήμης της 75ης επετείου από την επανεγκατάσταση των Skolt Sámi στις περιοχές Sevettijärvi, Keväjärvi και Nellim, μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Οι Skolt Sámi είναι ο **μόνος αναγνωρισμένος Ορθόδοξος αυτόχθων πληθυσμός στην Ευρωπαϊκή Ένωση**. Το καθεστώς των αυτόχθονων πληθυσμών αναγνωρίστηκε επισήμως από το Φινλανδικό Σύνταγμα, το 1995.

Ο Μητροπολίτης Κλεόπας μετέβη αεροπορικώς στο Ελσίνκι, το βράδυ της

Τετάρτης, 21ης Αυγούστου ε.ε. και το πρωί της επομένης, Πέμπτη, 22 Αυγούστου ε.ε., συναντήθηκε στο αεροδρόμιο με τον **Σεβ. Αρχιεπίσκοπο Ελσινκίου και πάσης Φινλανδίας κ. Λέοντα**, όπου μετέβησαν μαζί αεροπορικώς στην πόλη Ivalo και στην συνέχεια οδικώς στην πόλη Inari, με μία στάση για γεύμα στο ξενοδοχείο Kultahipru.

Η συνοδεία του Αρχιεπισκόπου Λέοντος αποτελείτο από τον Αρχιδιάκονό του, Ιερολογιώτατο κ. Andreas Salminen και τον Θεολογικό Γραμματέα του, Ελλογιώτατο Δρ. Jelisei Heikkilä.

Το βράδυ της ίδιας, οι ανωτέρω δείπνησαν στο Wilderness Hotel Inari. Στο δείπνο, συμμετείχαν, επίσης, ο Εφημέριος της περιοχής Rovaniemi, Αιδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Jaakko Vainio, ο εφησυχάζων Ιερέυς, Αιδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Rauno Pietarinen, και ο Επικεφαλής των Skolt Sámi, Εντιμ. κ. Veikko Feodoroff.

Ο Αρχιεπίσκοπος Λέων προσέφερε στον Μητροπολίτη Κλεόπα και στον κ. Feodoroff από ένα αντίτυπο του Αναμνηστικού Τόμου, που εξέδωσε η Ι. Αρχιεπισκοπή Φινλανδίας, με τίτλο, «A Century of Union», για τους εορτασμούς της 100ετηρίδος από της εκχωρήσεως της Αυτονομίας στην Ιερά Αρχιεπισκοπή, από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, οι οποίοι πραγματοποιήθηκαν από 8ης έως 12ης Σεπτεμβρίου 2023, παρουσία του Οικουμενικού Πατριάρχου.

Ο Μητροπολίτης Κλεόπας ευχαρίστησε τον Αρχιεπίσκοπο Λέοντα και του προσέφερε αντίγραφο Αθηναϊκού αγαλματιδίου, από τον εκθεσιακό χώρο του νέου Μουσείου της Ακρόπολεως και την εσχάτως εκδοθείσα, από την Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, μελέτη του, με τίτλο: «Ἡ ἱεραποστολική διακονία τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Εὐσεβίου Βίττη εἰς τὴν Σκανδιναυίαν 1965-1980».

Το πρωί της επομένης, Παρασκευή, 23 Αυγούστου ε.ε., οι αρχιερείς με την συνοδεία τους μετέβησαν στην Βουλή των Sámi, όπου τους υπεδέχθη η Πρόεδρος, Ευγεν. κ. Pirita Näkkäljäjärvi, η οποία παρέθεσε γεύμα προς τιμήν τους στο εστιατόριο Čaiju και τους ξενάγησε στους χώρους της Βουλής. Το Κοινοβούλιο Sámi είναι το ανώτατο πολιτικό τους όργανο στην Φινλανδία, που τους εκπροσωπεί, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Η κ. Näkkäljäjärvi πληροφόρησε τους επισκέπτες της, ότι η Κοινότητα των Sámi περιλαμβάνει περί τα 100.000 μέλη, τα οποία ζουν στην Νορβηγία (50.000), στην Σουηδία (30.000), στην Φινλανδία (12.000) και στην Ρωσία (2.000).

Ο Μητροπολίτης Κλεόπας διεβίβασε τις εγκάρδιες ευχές του Οικουμενικού Πατριάρχου και ενημέρωσε την Πρόεδρο για τις πρωτοβουλίες του “Πράσινου” Πατριάρχου, σε διεθνές επίπεδο, για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ακολούθησε ξενάγηση των επισκεπτών στο Μουσείο “Sámi Museum and Nature Center SIIDA” από την Διευθύντριά του, Ευγεν. κ. Taina Máret Pieski και η μετάβασή τους, ακολούθως, στην πόλη Sevettijärvi, όπου στον Ορθόδοξο Ι. Ναό της πόλεως ετελέσθη ο Ακάθιστος Ύμνος, προς τιμήν του Αγίου Τρύφωνος της

Pechenga και στην συνέχεια εορταστικό πρόγραμμα από τους μαθητές του σχολείου της πόλεως, στην αίθουσα εκδηλώσεων του ως άνω σχολείου.

Την εν λόγω ιερά ακολουθία τέλεσαν οι Κληρικοί της Ι. Αρχιεπισκοπής Φινλανδίας, Αιδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτεροι κ.κ. Marko Patronen, Jaakko Vainio, Φωκάς (Tuukka) Rantanen και Θεόδωρος (Heikki) Harvola. Παρόντες ήσαν και 100 προσκυνητές, οι οποίοι προσήλθαν, με δύο πούλμανς, από τις Φινλανδικές πόλεις Κουόπιο και Όουλου.

Τους ύμνους, σε όλες τις ιερές ακολουθίες, έψαλλε στην Φινλανδική, Ελληνική και Sámi, δεκαμελής χορωδία, υπό την διεύθυνση της Πρεσβυτέρας Disa Piispa-Harvola.

Το βράδυ της ίδιας, οι επισκέπτες μετέβησαν οδικώς από το Sevettijärvi στην πόλη Kirkenes της Νορβηγίας, όπου διανυκτέρευσαν εκείσε.

Το πρωί της επομένης, Σάββατο, 24 Αυγούστου ε.ε., άπαντες οι ανωτέρω μετέβησαν στον τύμβο, όπου φυλάσσονται τα οστά των μακαρία τη λήξει γενομένων Ορθοδόξων μελών της Κοινότητος των Skolt Sámi, εψάλη δε τρισάγιον από τον Αιδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερο κ. Jaakko Vainio και τον Ιερολογ. Διάκονο κ. Artturi Hirvonen.

Εν συνεχεία, πεζή, αφού έγινε στάσις των προσκυνητών στο ιστορικό Παρεκκλήσιο του Αγίου Γεωργίου, ο Σεβ. Μητροπολίτης Όουλου κ. Ηλίας, με τους ως άνω κληρικούς, τέλεσε τον καθαγιασμό των υδάτων του ποταμού Nhándánjohka.

Ακολούθησε ξενάγησις στο Μουσείο “Ä’nn Skolt Sami” από την Διευθύντριά του, Ευγεν. κ. Hanna-Maaria Kirpianoff, παρουσίασις μουσικού προγράμματος, με παραδοσιακή μουσική στην γλώσσα των Sámi και γεύμα στο εστιατόριο “Sanila reindeer Ranch”.

Το απόγευμα της ίδιας, άπαντες μετέβησαν οδικώς στην πόλη Keväjärvi, όπου ο Σεβ. Μητροπολίτης Σουηδίας κ. Κλεόπας χοροστάτησε στην ακολουθία που ετελέσθη, προς τιμήν πάντων των εν Lapland αγίων, στο Παρεκκλήσιο των Αγίων Boris και Glebs, με την συμμετοχή των ανωτέρω Κληρικών της Ι. Αρχιεπισκοπής Φινλανδίας.

Ακολούθως, άπαντες οι συμμετέχοντες στο εν λόγω προσκύνημα, μετέβησαν οδικώς στην πόλη Nellim, όπου δείπνησαν και διανυκτέρευσαν, αφού προηγήθηκε η τέλεση των ιερών ακολουθιών του Εσπερινού και του Όρθρου, κατά το Σλαωνικό Τυπικό, στον Ιερό Ναό Αγίας Τριάδος και Αγίου Τρύφωνος, από τον Σεβ. Μητροπολίτη Όουλου κ. Ηλία, τους Πρεσβυτέρους π. Marko Patronen, π. Jaakko Vainio, π. Tuukka Rantanen, π. Heikki Harvola και τον Διάκονο Artturi Hirvonen.

Το πρωί της επομένης, Κυριακή, 25 Αυγούστου ε.ε., ετελέσθη υπαίθρια τρισαρχιερατική Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος του Σεβ. Μητροπολίτου Σουηδίας κ. Κλεόπα, με την συμμετοχή του Σεβ. Μητροπολίτου Ουλού κ. Ηλίου, του Θεοφιλ. Επισκόπου Hamina κ. Sergei και των Κληρικών της Ι. Αρχιεπισκοπής Φινλανδίας π. Marko Patronen, π. Sulo Naakka, π. Olavi Matsi, π. Jaakko Vainio, π. Tuukka Rantanen, π. Heikki Harvola, και των Διακόνων Andreas Salminen, Artturi Hirvonen και Erkki Lumisalmi, συμπροσευχομένου εν των Ιερών Βήματι του Σεβ. Αρχιεπισκόπου Ελσινκίου και πάσης Φινλανδίας κ. Λέοντος.

Ο π. Tuukka Rantanen είναι ο μόνος κληρικός της Ι. Αρχιεπισκοπής Φινλανδίας που προέρχεται από την τοπική Skolt Sámi Κοινότητα.

Αμέσως μετά την ανάγνωση του Ιερού Ευαγγελίου, **ο Σεβ. Μητροπολίτης Ουλού κ. Ηλίας** κήρυξε τον Θείο Λόγο στην Φινλανδική, ενώ στο τέλος της Θείας Λειτουργίας, ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Ελσινκίου και πάσης Φινλανδίας κ. Λέων απηύθυνε πατρικούς λόγους προς το πολυπληθές εκκλησίασμα, στην Φινλανδική, τονίζοντας την διαχρονική επίδραση της επανεγκαταστάσεως στον πολιτισμό και την γλώσσα των Skolt Sámi και τόνισε την σύνδεση της Κοινοότητός τους με την φύση και τον ρόλο τους ως πρωτοπόροι στην προστασία του περιβάλλοντος, κάνοντας παραλληλισμούς μεταξύ της αρμονικής σχέσεως των Skolt Sámi και των

αρχών της Ορθοδόξου Χριστιανικής διδασκαλίας, για την διαχείριση της Δημιουργίας.

Ανέφερε χαρακτηριστικά: «Φανταστείτε τον κόσμο σαν έναν τεράστιο καθεδρικό ναό. Ποιος είναι ο ρόλος μας σε αυτόν τον ιερό χώρο; Είμαστε υπηρέτες, μεσολαβητές. Το καθήκον μας είναι να αγιάζουμε την δημιουργία, να την προσφέρουμε πίσω στον Θεό ως ευλογία. Αυτός είναι ο απώτερος σκοπός της θυσίας, ο πυρήνας όλων των προσευχών και των λειτουργικών ενεργειών μας. Ο Θεός ευλογεί την δημιουργία και μας την επιστρέφει κι έτσι είμαστε κι εμείς ευλογημένοι».

Ο Αρχιεπίσκοπος Λέων ανεφέρθη, επίσης, στην κοσμοθεωρία των Skolt Sámi, λέγοντας ότι, «Στην σκέψη των Skolt Sámi, ο άνθρωπος, η φύση και η γλώσσα δεν χωρίζονται μεταξύ τους. Η γλώσσα τους μοιάζει με ποίηση, που σκιαγραφεί μια λεπτή εικόνα των θαυμάτων της φύσης. Οι χειροτεχνίες τους, με την σειρά τους, αφηγούνται την συμβίωση ανθρώπου και φύσης, ενώ έχουν αλλάξει τόπο διαμονής, ανάλογα με τις εποχές, ακολουθώντας τις μετακινήσεις των ψαριών και των ταράνδων. Όλα αυτά δεν ήταν απλώς μια οικονομική σχέση, αλλά μια ολόκληρη κοσμοθεωρία».

Ακολούθησε γεύμα στις εγκαταστάσεις του ξενοδοχείου Wilderness Nellim και εορταστική εκδήλωση, στον υπαίθριο χώρο του ξενοδοχείου, με παραδοσιακή μουσική και χορό.

Η εκδήλωση οργανώθηκε από κοινού από την Ορθόδοξη Ενορία της Λαπωνίας, την Διοίκηση Skolt Sámi Siida, το Ίδρυμα Πολιτισμού Skolt Sámi, το Μουσείο Ä'nv Skolt

Σάμι και τοπικούς χορηγούς, ενώ το παρών έδωσαν πολιτειακοί παράγοντες και κυβερνητικοί εκπρόσωποι, από την ευρύτερη περιοχή και το Ελσίνκι.

Μετά τον χαιρετισμό που απηύθυναν ο Επικεφαλής των Skolt Sámi, Εντιμ. κ. Veikko Feodoroff και ο εκπρόσωπος της Φινλανδικής Κυβερνήσεως Εντιμ. κ. Pekka Pesonen, τον λόγο έλαβε ο Πατριαρχικός Εκπρόσωπος, Σεβ. Μητροπολίτης Σουηδίας κ. Κλεόπας, ο οποίος τόνισε την σπουδαιότητα της παρουσίας των Skolt Sámi στους κόλπους της Ορθόδοξου Ανατολικής Εκκλησίας, για 4 και πλέον αιώνες, διαβιβάσας πρωτίστως τις συγχαρητηρίους προσρήσεις της Α. Θ. Παναγιότητος, του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, για τους εορτασμούς της 75ης επετείου από την επανεγκατάσταση των Skolt Sámi, σημειώνοντας τα εξής:

“Γιορτάζουμε την ανθεκτικότητα, τον πολιτισμό και την πίστη των Skolt Sámi, που ενώθηκαν μαζί μας, στην κοινή μας Ορθόδοξη Χριστιανική πίστη, από τον 16ο αιώνα, ακολουθώντας την ιεραποστολική διακονία του Αγίου Τρύφωνος της Πετσένγκα, τους γλυκούς καρπούς των πνευματικών μόχθων και κόπων του οποίου συνεχίζουμε να απολαμβάνουμε μέχρι σήμερα.

Ο εορτασμός της 75ης επετείου από την επανεγκατάσταση αυτής της μοναδικής εθνοτικής ομάδος είναι σημαντικός, διότι εμπλουτίζει την τοπική Εκκλησία, γιορτάζοντας αυθεντικά την παρουσία και ενσωμάτωση των γηγενών μειονοτικών ομάδων στην ζωή της Εκκλησίας και εκτελώντας ταυτόχρονα την εντολή που δόθηκε από τον Κύριο, αναφορικά με τα δύο χαρακτηριστικά της Εκκλησίας - την αποστολικότητα και τη καθολικότητα.

Η διακονία μας είναι αποστολική, γιατί ακολουθεί το παράδειγμα των Αγίων Αποστόλων, οι οποίοι έφθασαν στις τέσσερις γωνιές της οικουμένης, για να διαδώσουν τον Ευαγγελικό λόγο.

Ομοίως, είναι καθολική, γιατί απευθύνεται προς όλους και δεν κάνει καμία διάκριση μεταξύ πλειοψηφικών και μειονοτικών εθνοτικών ομάδων και γλωσσών, αλλά τουναντίον διαδίδει την διδασκαλία του Χριστού σε όλους τους λαούς, ώστε όλοι να συμμετέχουν στην ενότητα της πίστεως, όπως διεκήρυξε ο Άγιος Παύλος στην προς Γαλάτας επιστολή του (3:28).

Ως εκ τούτου, η παρουσία των Skolt Sámi στην Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία, με τους οποίους μοιραζόμαστε το ίδιο βαπτιστήριο, για πάνω από 400 χρόνια, από τον φωτισμό και την αποδοχή εκ μέρους των της χριστιανικής πίστεως, τον 17ο αιώνα, είναι ένα εξαιρετικό γεγονός.

Αυτή η ίδια πίστη τους ευλόγησε με το θάρρος και την αντοχή, να σηκώσουν τον σταυρό, που τους επεφύλαξε η εφήμερη ζωή.

Οι εθνοτικές, πολιτικές, κοινωνικές και κλιματικές αλλαγές που συμβαίνουν σε διεθνές, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, συχνά επηρεάζουν τους μικρότερους και πιο ευάλωτους, με δυσανάλογο τρόπο. Οι πιο αθώοι συχνά φέρουν το βάρος για τις αποφάσεις των ηγετών και των κυβερνήσεων τους.

Αυτό μεταφράζεται σε αναγκαστική μετεγκατάσταση, ξεριζωμό, μερικές φορές ακόμη και σε πράξεις βίας, που έχουν σκοπό να διαγράψουν την ιστορική παρουσία μιας ομάδας ανθρώπων.

Ως Χριστιανοί, δεν είμαστε ξένοι ως προς αυτόν τον σταυρό. Στην πραγματικότητα, μόλις ο Κύριός μας έκανε την είσοδό Του στην ανθρώπινη ιστορία, μέσω της κατά σάρκα Γεννήσεώς Του, αναγκάστηκε να φύγει από την Βηθλεέμ και να αναζητήσει καταφύγιο στην Αίγυπτο.

Η Μητέρα Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως και το Σεπτό Κέντρο της Ορθοδοξίας, το Οικουμενικό Πατριαρχείο, δεν είναι επίσης ξένο ως προς αυτή την σκληρή πραγματικότητα. Κατά την διάρκεια του 20ου αιώνα μόνον, έχασε σημαντικά τμήματα του ποιμνίου του, στα γεγονότα που οδήγησαν στην Μικρασιατική Καταστροφή, κατά το πρώτο τέταρτο του 20ού αιώνα.

Παρόμοιες βίαιες ενέργειες, που στόχευαν το ποίμνιό Της, οδήγησαν, επίσης, στην εκδίωξη και την μαζική έξοδο μεγάλου μέρους του εναπομείναντος ποιμνίου Της, που επιβεβαιώνει την ιστορική του παρουσία του στις χώρες αυτές, από αρχαιοτάτων χρόνων. Ωστόσο, όπως αποκαλύπτει ο ίδιος ο Χριστός στον Απόστολο των Εθνών Παύλο, «Ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἁσθενείᾳ τελειοῦται» (Β' Κορ. 12:9).

Κι ενώ οι πιστοί που βρίσκονταν στην Μικρά Ασία και στην ευρύτερη περιοχή έφεραν στους ώμους τους τον ιστορικό αυτό σταυρό, η Μητέρα Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως είδε τις Επαρχίες της στο εξωτερικό, σε όλη την Ευρώπη, την Αμερική και την Αυστραλία, να αναπτύσσονται και να ευημερούν, ως αληθινή απόδειξη της οικουμενικής παρουσίας της.

Ομοίως, εδώ στο βορειότερο τμήμα της Ευρώπης, είναι πραγματικά ιδιαίτερη ευλογία, να μνημονεύουμε και να γιορτάζουμε την ανθεκτικότητα και την πίστη των Skolt Sámi, που άντεξαν και ξεπέρασαν τις ιστορικές προκλήσεις, που αντιμετώπισαν, και τελικώς επικράτησαν.

Η συνάντησή μας εδώ σήμερα, μας δίνει την ευκαιρία, να δοξάσουμε τον Τριαδικό Θεό και να υμνήσουμε το άγιο όνομά Του, διότι, «Ἐκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. ὧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ Πνεύματος δίδοται λόγος

σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, ἐτέρω δὲ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι, ἄλλω δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι, ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω δὲ προφητεία, ἄλλω δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἐτέρω δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἐρμηνεία γλωσσῶν· πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.» (Α΄ Κορ. 12:7-11).

Ἐχοντας δοκιμάσει αὐτόν τον γλυκὸ καρπὸ του Αγίου Πνεύματος, συμμερίζομαι την χαρὰ των Ορθοδόξων Χριστιανῶν ἀδελφῶν μας, των Skolt Sámi, καθὼς προσευχόμαστε, για να ευχαριστήσουμε τον Κύριο, που ευλόγησε την επανεγκατάστασή τους και τους ἔδωσε την δυνατότητα, να διατηρήσουν τα μοναδικὰ ἔθιμά τους, την κληρονομία και τις παραδόσεις τους, που ἔχουν μπολιαστεί οργανικῶς στην κοινὴ μας λειτουργικὴ ζωή.

Μεταφέροντας τα εγκάρδια συγχαρητήρια και τις πατρικὲς ευλογίες του Παναγιωτάτου Οικουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, γι' αὐτὸ το ιστορικό ορόσημο, προσεύχομαι, επικαλούμενος τις μεσιτείες των Αγίων Ευαγγελιστῶν και Αποστόλων και της Κυρίας Θεοτόκου, ὥστε να λάβετε την δίκαιη μισθαποδοσία ἀπὸ τον Κύριό μας και να κηρύξετε το Ευαγγέλιό Του στις ἐπόμενες γενιές των Skolt Sami, για ἔτη πολλά, απολαμβάνοντας τις ἀφθονες δωρεές Του.”

Εν κατακλείδι, αναφορικῶς προς την εκλογή του νέου Αρχιεπισκόπου Φινλανδίας, η οποία θα πραγματοποιηθεῖ τον προσεχὲς Νοέμβριο, ο Μητροπολίτης Κλεόπας ευχήθηκε ὅπως, “Κύριος ο Θεὸς ἀποκαλύψει ἓναν ἄξιο διάδοχο του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Λέοντος, στον οποίο η Ἱερά Μητρόπολη Σουηδίας και πάσης Σκανδιναβίας και η ελαχιστότης του οφείλουν ισόβια ευγνωμοσύνη, για την ολόθερμη πατρικὴ υποστήριξή του, προς την Φινλανδικὴ Ενορία του Αγίου Νικολάου Στοκχόλμης, στην οποία στέλνει τακτικῶς αξίους και αφοσιωμένους κληρικούς του, για να τελοῦν ιερὲς ακολουθίες.”

Στο τέλος, ο Ποιμενάρχης των Σκανδιναβικών Χωρών προσέφερε αναμνηστικά δώρα στους κ.κ. Veikko Feodoroff και Hanna-Maaria Kiprianoff.

Το βράδυ της ίδιας, ο Αρχιεπίσκοπος Φινλανδίας με την συνοδεία του και ο Μητροπολίτης Σουηδίας επέστρεψαν οδικώς από την πόλη Nellim στο Ivalo και αεροπορικώς από το Ivalo στο Ελσίνκι.

Την επομένη, Δευτέρα, 26 Αυγούστου ε.ε., ο Μητροπολίτης Σουηδίας επέστρεψε στην Έδρα της Επαρχίας του, στην Στοκχόλμη, αφού προηγουμένως εξέφρασε την βαθύτατη ευγνωμοσύνη του προς τον Αρχιεπίσκοπο Λέοντα και τους συνεργάτες του, για την αβραμιαία φιλοξενία που του προσέφεραν.

Το φωτογραφικό υλικό είναι προσφορά του π. Φωκά (Tuukka) Rantanen, του π. Andreas Salminen και της Ι. Μητροπόλεως Σουηδίας.

